

18. Степаненко І. В. Українське педагогічне мислення в тенетах міфотворчості: від утопічних проєктів антропологізації освіти до реалістичних // Практична філософія / І. В. Степаненко. – 2013. – С.190–198.

19. Солдатенко В. Ф. Україна в революційну добу: Іст. есе-хроніки. У 4-х т.: Т.III. Рік 1919 [Електронний ресурс] / В. Ф. Солдатенко. – 2010. – Режим доступу: http://shron.chtyvo.org.ua/Soldatenko_Valerii/Ukraina_v_revoliutsiinuu_dobu_Tom_3.pdf.

20. Субтельний О. Україна історія / О. Субтельний. – Київ: Либідь, 1991. – 500 с.

21. Філософський енциклопедичний словник: енциклопедія / НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди; голов. ред. В. І. Шинкарук. – Київ: Абрис, 2002. – 742 с.; 24 см.

References

1. Bereziv'ska L. D. Vnesok Sofii' Rusovoi' u rozbudovu nacional'noi' osvity: za materialamy zhurnalu «Vil'na ukrai'ns'ka shkola» (1917–1920) / L. D. Bereziv'ska // Pedagogichna spadshhyna Sofii' Rusovoi' v konteksti suchasnosti: Materialy P24 Vseukrai'ns'koi' naukovo-praktychnoi' internet-konferenii' 24–26 bezreznja 2016 r. – 2016. – S.15–21.

2. Vashhenko G. Vyhovannja voli i harakteru / G. Vashhenko. – K.: Shkoljar, 1999. – 385 s.

3. Vermych Ja. V. Zdijsnennja ukrai'nizacii' u 20–30-h rokah: politychni, kul'turni aspekty problemy: dys. ist. nauk: 07.00.01 / Vermych Ja. V. – Kyi'v, 1993. – 189 s.

4. Volynka G. I. Istorija filosofii' v i'i' zv'jazku z osvitoju / G. I. Volynka, V. I. Gusjev, N. G. Mozgova. – Kyi'v: Karavela, 2006. – 480 s.

5. Golos. Ukrai'ns'ki visti. Ch.17 (223). – Berlin, 1945. Nomer 17.

6. Dilo. Ch.202. – L'viv, 1923.

7. Dilo. Ch.110 (11.451). – L'viv, 1929.

8. Dilo. Ch.18 (10.693). – L'viv, 1926.

9. Jershova L. M. Transformacija vyhovnogo idealu v Ukrai'ni (XIX – pochatok XX stolittja): Kyi'vs'kyj, Odes'kyj, Harkivs'kyj navchal'ni okrugy: monografija / L. M. Jershova. – Zhytomyr, 2015. – 639 s.

10. Jelistratov S. G. «Filosofija sercja» Pamfila Jurkevycha: dys. kand.: 09.00.05 / Jelistratov S. G. – K., 1995. – 160 s.

11. Kovalenko Je. I. Innovacijna sutnist' pedagogichnoi' spadshhyny Sofii' Rusovoi' / Je. I. Kovalenko // Pedagogichna spadshhyna Sofii' Rusovoi' v konteksti suchasnosti: Materialy P24 Vseukrai'ns'koi' naukovo-praktychnoi' internet-konferenii' 24–26 bezreznja 2016 r. – 2016. – S.3–10.

12. Zagorodnjuk V. Ideal // Filosos'kyj encyklopedychnyj slovnyk encyklopedija / V. Zagorodnjuk. – Kyi'v: NAN Ukrai'ny, In-t filosofii' im. G. S. Skovorody Abris, 2002. – 23 s.

13. Ideja // Filosos'kyj encyklopedychnyj slovnyk: encyklopedija / NAN Ukrai'ny, In-t filosofii' im. G. S. Skovorody; glav. red. V. I. Shynkaruk. – Kyi'v: Abris, 2002. – S.236–237.

14. Marchenko O. V. Metodologichni strategii' doslidzhennja osvity'ogo prostoru: monografija / O. V. Marchenko. – Dnipropetrovs'k: TOV «Inovacija», 2012. – 348 s.

15. Muzychko O. Teoretyko-metodologichni problemy istorychnoi' v intelektual'nij spadshhyni profesora I. A. Ljnychenka (1857–1926) / O. Muzychko. // Istorija Istorychnoi' nauky. – S.74–95.

16. Nevmerzhyč'ka O. Vyhovnyj ideal: evolucija ta suchasne traktuvannja [Elektronnyj resurs] / O. Nevmerzhyč'ka // Ljudynoznavchi studii'. Serija «Pedagogika». Vyp.31. – Rezhym dostupu: <http://ddpu.drohobych.net/pedagogics/arhiv/31/24.pdf>.

17. Opanasenko N. I. Vyhovnyj ideal ukrai'ns'kyh dijachiv / «Prosvit» / (kinec' XIX – pochatok XX stolittja). monografija / N. I. Opanasenko. – Perejaslav-Hmel'nyč'kyj, 2005. – 174 s.

18. Stepanenko I. V. Ukrai'ns'ke pedagogichne myslennja v tenetah mifotvorchosti: vid utopichnyh proektiv antropologizacii' osvity do realistychnyh // Praktichna filosofija / I. V. Stepanenko. – 2013. – S.190–198.

19. Soldatenko V. F. Ukrai'na v revolucijnuu dobu: Ist. ese-hroniky. U 4-h t.: T.III. Rik 1919 [Elektronnyj resurs] / V. F. Soldatenko. – 2010. – Rezhym dostupu: http://shron.chtyvo.org.ua/Soldatenko_Valerii/Ukraina_v_revoliutsiinuu_dobu_Tom_3.pdf.

20. Subtel'nyj O. Ukrai'na istorija / O. Subtel'nyj. – Kyi'v: Lybid', 1991. – 500 s.

21. Filosos'kyj encyklopedychnyj slovnyk: encyklopedija / NAN Ukrai'ny, In-t filosofii' im. G. S. Skovorody; glav. red. V. I. Shynkaruk. – Kyi'v: Abris, 2002. – 742 s.; 24 sm.

*Ratushna A. M., postgraduate student,
National Pedagogical Dragomanov University
(Ukraine, Kyiv), ratushna92@mail.ua*

Understanding the educational ideal in the cultural and educational space of Ukraine in 1919–1940

The article deals with the Ukrainian cultural-educational space in the 1919–1940s, and in particular the educational ideal of those years. Special attention is paid to the dynamics and development in the understanding of educational ideals and ways of its implementation, as well as the influence of external factors on the humanitarian policy of this period (especially the changing socio-economic conditions and political climate). The author identifies three cultural-educational phases in the understanding of educational ideals, and analyzes the characteristics of each of them, based on the works of that period cultural figures, as well as modern scholars.

Keywords: ideal of education, education, idea, transformation of the education ideal, evolution of the education ideal, humanitarian policies, educational processes, educational and cultural space, socio-economic determinants, political situation, cultural figures, public organizations.

* * *

УДК 371.13=161.2

Шабасва Л. М.,

старший викладач кафедри виховання та культури здоров'я, КВНЗ «Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» (Україна, Дніпро), shabaeva34@ukr.net

НОВА УКРАЇНЬСЬКА ШКОЛА: ФІЛОСОФСЬКІ ОСНОВИ ОБҐРУНТУВАННЯ

Визначено актуальність реформування вітчизняної системи освіти з урахуванням сучасних тенденцій інформатизації та глобалізації суспільства. Метою статті є розкриття філософських основ концепції Нової української школи. За результатами дослідження встановлено, що філософськими основами Нової української школи є концепція ненасильницької комунікації (розроблена М. Розенбергом), аксіологічний підхід до виховання та ідея гуманізму. Ненасильницька комунікація характеризується уникненням таких типів комунікації, при яких виникає відчуття оцінювання співрозмовника, відчуття обов'язку або вини, критики або висунення вимог (примусове спілкування). Аксіологічний підхід до виховання передбачає формування моральності, людських чеснот, демократизму і пов'язана з ідеєю гуманізму – ціннісного ставлення людини до людини (визнання людини найвищою цінністю), повага її прав і свобод.

Ключові слова: нова українська школа, концепція ненасильницької комунікації, аксіологічний підхід до виховання, ідея гуманізму.

Світ змінюється, і чим далі, тим швидше. Зміни відбуваються в усіх сферах суспільного життя. Освіта, як провідний інститут повинна відстежувати зміни та підстроюватися під ці зміни, а краще і випереджати їх. Враховуючи ці зміни, освіта України вступає на шлях реформування – шлях побудови «Нової школи». Саме освіті належить провідна роль чинника економічного зростання та джерела національної єдності.

Обсяг знань, якими повинен оволодіти сучасний школяр стрімко зростає, як і обсяг інформації взагалі. Старими методами не можливо навчати нове покоління, яке мислить та сприймає інформацію не так, як ще 5 чи 10 років тому сприймали інформацію тодішні діти та молодь. Отже, освіта повинна змінитися з урахуванням сучасних тенденцій інформатизації та глобалізації. Крім того, з філософської точки зору особистість епохи постмодерну характеризується зміною акцентуації із зовнішнього на внутрішній світ. Тобто навчання так званого покоління Y, або «дітей тисячоліття», які народилися між 1990 і 2000 роками повинне відбуватися з урахуванням принципів дитиноцентричності, компетентнісного та діяльнісного підходів.

На думку Гао Вейчжень мету освіти інформаційної доби, треба розширити, як мінімум, до формування

європейського, а краще планетарного рівня самосвідомості і світосприйняття особистості, оскільки сучасна школа фактично готує молодь до самостійного життя у другій половині XXI століття коли планетарний світ стане онтологічною, організаційною, інформаційною, мовною і комунікативною цілісністю. До того ж, різні суб'єкти сучасного планетарного життя вимагають від школи «свого» випускника. Так, наприклад, Світовий ринок очікує людину ринку, Світове громадянське суспільство – громадянина світу, Світова держава – людину політичну, а сфера геокультури – людину культури. При цьому дискусія між людиною ринку і людиною культури набула значної гостроти і не затихає ось вже на протязі декількох останніх десятиліть. Усі перелічені вище підходи до визначення типу особистості, яку потребує Світове суспільство знань, мають право на життя. Їх суперечність знімається цивілізаційним виміром нової особистості, а саме – Планетарною особистістю, що цілком ефективно справляється з роллю диспозитивну коли мова йде про інтегративний тип суб'єкта культурно-історичного процесу на етапі буття інформаційної цивілізації [1, с. 184–185].

У контексті означеної проблематики актуальним є завдання визначення філософських засад Нової школи, до яких зокрема можна віднести ненасильницьку комунікацію, ціннісне виховання та ідею гуманізму.

Питання, які будуть розглядатися у статті вивчалися такими науковцями, як Гао Вейчжень, С. Вітвицька, Х. Гессманн, В. Лукьянов, Н. Міщенко, М. Розенберг, В. Сухомлинський та інші.

У нашій країні історично склалася система освіти, за якої педагог повинен виконати задачу, покладену на нього суспільством, а дитина (учень) повинна відповідати тій ідеальній моделі, що також запрограмована суспільством. Таку педагогічну систему називають авторитарною педагогікою, а тип комунікації насильницьким, оскільки феноменологія саме даного типу спілкування представлена маніпулятивним стилем. Крім того, насильницьке спілкування характеризують такі способи впливу на співрозмовника (учня): вимоги; заборони; оцінка його діяльності та поведінки; порівняння з іншими; критика і похвала, а також покарання і заохочення; ігнорування співрозмовника; підказки, поради; нотації і моралі. Крім того, маніпулятивний стиль насильницького спілкування проявляється в нав'язуванні зразків для наслідування і прикладів правильного, з точки зору одного зі співрозмовників, поведінки [9]. Відносини, продиктовані таким типом комунікації, можна охарактеризувати як відносини підпорядкування і придушення.

Альтернативою авторитарної педагогіки виступає концепція ненасильницького спілкування (ННС) або ненасильницької комунікації (*Nonviolence communication, NVC*), розроблена американським психологом Маршалом Розенбергом [7]. Дана концепція недостатньо розроблена у вітчизняній науці, а тому потребує дослідження з огляду на оновлення системи освіти.

Як зазначає Н. Міщенко, з моменту заснування Центру ненасильницького спілкування цей метод набув широкої популярності. Його вважають ефективним засобом урегулювання конфліктів на особистому, професійному та політичному рівнях. М. Розенберг

проводив, а його послідовники й надалі продовжують навчання методу й впровадження «програми миру» в 70 країнах. Як універсальний інструмент ефективних комунікацій, метод широко використовується у сферах освіти, бізнесу, дипломатії та миротворчості, впроваджується у школах Заходу (США, Швейцарія, Угорщина і т.д.). Ненасильницьке спілкування визначається М. Розенбергом як спосіб спілкування й одночасно метод налагодження відносин між людьми [8]. У рамках цієї концепції основна увага приділяється забороні використання комунікацій, які можуть бути витлумачені співрозмовником як оцінювання, спроба викликати в нього почуття провини, критика чи вимога – тобто все, що є характерними рисами насильницького спілкування. Саме тому концепція М. Розенберга й отримала назву ненасильницького спілкування, або ще «мова життя».

У контексті ідеї ненасильницької комунікації доречно пригадати видатного українського педагога В. Сухомлинського. Ми повністю погоджуємося з думками Н. Міщенко, яка зазначає, що ідея ненасильницького спілкування за В. Сухомлинським полягає в доброзичливому ставленні до учнів, тобто в перемозі добра над злом. Розкриваючи сутність поняття «добро», учений наголошує на необхідності формування в людині моральних рис милосердя, співпереживання, нетерпимості до зла, внутрішнього бажання творити добро, зазначаючи: «Добро – це думка, помножена на волю... Мета виховання полягає в тому, щоб, морально удосконалюючись, людина у своїх взаємовідносинах з іншими людьми перемагала зло» [11, с. 230]. Це означає, що й для вчителя визначальною якістю є потенціал його цінностей, або, за словами В. Сухомлинського, спрямованість на людину, здатність любити, поважати й зрозуміти іншого. Саме тому педагогічну систему вченого вважають яскравим прикладом гуманістичної педагогіки, що, на відміну від авторитарного виховання, в основі якого – примус до навчання, передбачає здатність учителя за допомогою почуттів і логіки проникнути у внутрішній світ дитини й збагнути мотиви її вчинків. Гуманність не створюється якимись особливими прийомами й неможливо досягти якісної зміни в навчальних досягненнях учня якимись надзвичайними заходами чи засобами впливу на волю дитини. Гуманізувати навчально-виховний процес потрібно й завдяки прогнозуванню розвитку такого учня з опорою на позитивне в ньому й перетворенню всієї структури його особистості через вплив на кращі якості. Для цього педагог має культивувати в собі чуйність, уміння бачити серед негативних рис характеру й поведінки підлітка його незахищеність, прагнення до самовдосконалення. Ідеться про зміну акцентів у педагогічних функціях: головним завданням учителя стає не контроль та оцінювання учнів, а надання їм розвивальної допомоги, що активізує їхні внутрішні ресурси для подолання навчальних проблем. Визнається право учня бути самим собою, попри його недоліки й помилки, виявляється повага до думок, почуттів, прав і свобод дитини, демонструється любов. Водночас така педагогіка ненасильства не є потуранням учителя дитині або використанням лише схвалення, оскільки завдяки стимулюванню механізмів моральної саморегуляції учня передбачає прийняття ним педагогічних вимог.

Знати дитину можна за умови постійного збагачення педагогічної культури вчителя, першою ознакою якої є звернення до розуму й серця вихованця: «В учителя, який володіє цим справжнім багатством, виклад матеріалу виливається ніби в розмірковування, спрямоване до співрозмовника – учня. Вчитель не виголошує істини, а розмовляє з підлітками, юнаками і дівчатами: ставить питання, запрошує задуматися над цими питаннями» [10, с. 452]. Ідеться про діалогічне педагогічне спілкування, що відповідає критеріям діалогу, забезпечуючи суб'єкт–суб'єктний принцип взаємодії [7].

Таким чином, як показує даний аналіз, ідея ненасильницької комунікації в освіті у певній її інтерпретації є не новою для вітчизняної педагогіки, а розроблялася та запроваджувалася у практику ще В. Сухомлинським. А на сучасному етапі нам необхідно доповнити, розширити та активно використовувати передові ідеї.

Ще одним філософським аспектом Нової школи можна назвати аксіологічний підхід до виховання або ціннісне виховання, ідея якого також зазначена у «Концептуальних засадах реформування середньої освіти» [5].

Покликання вчителя – не тільки збагатити учнів різноплановими знаннями, а, насамперед, допомогти їм знайти себе у культурному просторі, сформувати самосвідомість. Для цього необхідно зняти абстрактність і знеособлення знань, забезпечити їх укорінення у соціальному і національно–культурному ґрунті. Логіка і структура вчительської професії має вийти за звичні межі індустріально–просвітницького типу мислення з його характерним акцентом на предметно–розчленоване сприйняття світу, вузьку спеціалізацію й гіпертрофовану технологізацію діяльності. Цілісне осягання світу, культури людини можливо повернути у процесі звільнення від обмеженості предметоцентризму, занурення операційно–процесуальних аспектів педагогічної професії у сутнісні та культурно–контекстні.

С. Вітвицька зазначає, що філософську основу формування системи цінностей особистості складає ентицизм – наука про гуманістичну мораль. Тому провідне місце серед базових цінностей особистості займають Добро, Свіість, Відповідальність, Милосердя тощо [2, с. 65]. Цінності забезпечують людину життєвими орієнтирами, визначають життєво важливі цілі діяльності і, зрештою, надають людському життю повний сенс [5, с. 222].

Нові гуманістичні орієнтири розвитку освіти в Україні передбачають становлення такої ситуації, котра визначила б на тривалий час шлях їх формування. Основою для виховання майбутнього покоління педагогів і школярів має бути об'єктивна ціннісна реальність. Насамперед, фундаментальні загальнолюдські цінності: Людина, Сім'я, Праця, Знання, Культура, Земля, Мир, Батьківщина.

Гене́за поняття цінностей доводить, що в ньому поєднані три значення: характеристика зовнішніх властивостей і предметів, що є об'єктами ціннісного ставлення; психологічні якості людини, яка є суб'єктом цього ставлення; відносини між людьми, спілкування, завдяки чому цінності набувають значущості.

Трансформація головних педагогічних і філософських ознак категорії «цінності» покладена в основу

концепції особистісно–зорієнтованої педагогіки і гуманістичного виховання. Цей напрям повною мірою враховує діалектику навчально–виховного процесу, що заснований на необхідності єдності вільного розвитку студента, школяра з педагогічним керівництвом ними; необхідності адаптації цілей, змісту, форм, засобів і методів виховання і навчання як у вищих навчальних закладах, так і в загальноосвітніх школах, до особистості, індивідуальності [2, с. 66].

Отже, підсумовуючи, можна сказати, що ідеї, закладені у Концепції Нової української школи, вже певним чином реалізовувалися в історії вітчизняної та зарубіжної педагогіки. Концептуальні положення Нової школи викладено з урахуванням реалій сьогодення, трансформацій, що відбуваються в усіх сферах життя, прагнення України приєднатися до Європейського простору. Філософське осмислення основ Нової школи дасть можливість оновити зміст освіти. Ненасильницька комунікація, аксіологічний підхід до виховання та ідея гуманізму – це лише невелика частина визначень, які повинні бути теоретично досліджені та доповнені, щоб у подальшому вони знайшли дієве практичне втілення.

Список використаних джерел

1. Вейчжень Гао Гострі кути реалізації концепції «Нової української школи» у дискурсі ідеї глобальної освіти / Гао Вейчжень // Гуманітарний вісник ЗДА. Філософія. – 2017. – Вип.69. – С.184–188.
2. Вітвицька С. С. Аксіологічний підхід до виховання особистості майбутнього вчителя / С. С. Вітвицька // Креативна педагогіка. Наук.–метод. журнал / Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки. – Вінниця, 2015. – Вип.10. – С.63–67.
3. Гершунский Б. С. Філософсько–методологіческие основы образовательно–педагогической прогностики / Б. С. Гершунский // Філософія образования. – Москва: Московский психолого–социальный институт. Флинта, 1998. – С.260–283.
4. Гессманн Х. В. Концепция ненасильственного общения М. Розенберга / Х. В. Гессманн, П. С. Севастьянов // Современная зарубежная психология. – 2014. – №2. – С.84–91.
5. Концептуальні засади реформування середньої освіти. – Київ: Міністерство освіти і науки України, 2017. – 36 с.
6. Лукьянов В. Г. Изучение проблемы ценностей в современной философии / В. Г. Лукьянов // Методология гуманитарного знания в перспективе XXI века. К 80–летию профессора Моисея Самойловича Кагана. Матер. междунар. научн. конф. – Санкт–Петербург: Санкт–Петербургское философское искусство, 2001. – С.221–224.
7. Міщенко Н. В. Реформування сучасної освіти: ідеї ненасильства і гуманізму як протидія авторитарній педагогіці [Електронний ресурс] / Н. В. Міщенко // Матеріали інтернет–конференції «Ідеї Василя Сухомлинського про психологічне забезпечення навчально–виховного процесу та сучасна освіта» 18–28 вересня 2017 року, м. Кропивницький. – Режим доступу: https://vseukrconf.blogspot.com/2017/09/normal-0-false-false-false-gu-x-none-x_66.html. – Дата звернення: 19.09.2017.
8. Розенберг М. Язык жизни. Ненасильственное общение / М. Розенберг. – София, 2009. – 272 с.
9. Соломин И. Л. Бесконфликтное общение / И. Л. Соломин. – Санкт–Петербург: Речь, 1994. – 25 с.
10. Сухомлинський В. О. Розмова з молодим директором / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори. В 5 т. – Т.4. – Київ: Рад. школа, 1977. – С.393–628.
11. Сухомлинський В. О. Як виховати справжню людину / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори. В 5 т. – Т.2. – Київ: Рад. школа, 1977. – С.149–418.

References

1. Veychzen' Hao Hostri kuty realizatsiyi kontseptsiyi «Novoyi ukrayins'koyi shkoly» u dyskursi ideyi hlobal'noyi osvity / Hao Veychzen' // Humanitarnyy visnyk ZDIA. Filosofiya. – 2017. – Vyp.69. – S.184–188.

2. Vitvyts'ka S. S. Aksiolohichnyy pidkhdid do vykhovannya osobystosti maybutn'oho vchytelya / S. S. Vitvyts'ka // *Kreatyvna pedahohika. Nauk.–metod. zhurnal / Akademiya mizhnarodnoho spivrobitnytstva z kreatyvnoyi pedahohiky.* – Vinnytsya, 2015. – Vyp.10. – S.63–67.
3. Gershunskij B. S. Filosofsko–metodologicheskije osnovy obrazovatel'no–pedagogicheskoy prognostiki / B. S. Gershunskij // *Filosofiya obrazovaniya.* – Moskva: Moskovskij psihologo–social'nyj institut. Flinta, 1998. – S.260–283.
4. Gessmann H. V. Koncepciya nenasil'stvennogo obshcheniya M. Rozenberga / H. V. Gessmann, P. S. Sevast'yanov // *Sovremennaya zarubezhnaya psihologiya.* – 2014. – №2. – S.84–91.
5. Kontseptual'ni zasady reformuvannya seredn'oyi osvity. – Kyiv: Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy, 2017. – 36 s.
6. Luk'yanov V. G. Izuchenie problemy cennostej v sovremennoj filosofii / V. G. Luk'yanov // *Metodologiya gumanitarnogo znaniya v perspektive XXI veka. K 80–letiyu professora Moiseya Samojlovicha Kagana. Mater. mezhdunar. nauchn. konf. – Sankt–Peterburg: Sankt–Peterburgskoe filosofskoe iskusstvo,* 2001. – S.221–224.
7. Mishchenko N. V. Reformuvannya suchasnoyi osvity: ideyi nenasyl'stva i humanizmu yak protydiya avtorytarniy pedahohitsi [Elektronnyy resurs] / N. V. Mishchenko // *Materialy internet–konferentsiyi «Ideyi Vasylya Sukhomlyns'koho pro psykholohichne zabezpechennya navchal'no–vykhovnoho protsesu ta suchasna osvita» 18–28 veresnya 2017 roku, m. Kropyvnyts'kyy.* – Rezhym dostupu: https://vseukrconf.blogspot.com/2017/09/normal-0-false-false-false-ru-x-none-x_66.html. – Data zvernennya: 19.09.2017.
8. Rozenberg M. Jazyk zhizni. Nenasil'stvennoe obshhenie / M. Rozenberg. – Sofija, 2009. – 272 s.
9. Solomin I. L. Beskonfliktnoe obshhenie / I. L. Solomin. – Sankt–Peterburg: Rech', 1994. – 25 s.
10. Sukhomlyns'kyy V. O. Rozmova z molodym dyrektorem / V. O. Sukhomlyns'kyy // *Vybrani tvory. V 5 t. – T.4.* – Kyiv: Rad. shkola, 1977. – S.393–628.
11. Sukhomlyns'kyy V. O. Yak vykhovaty spravzhnyu lyudynu / V. O. Sukhomlyns'kyy // *Vybrani tvory. V 5 t. – T.2.* – Kyiv: Rad. shkola, 1977. – S.149–418.

Shabaeva L. M., senior lecturer in the Department of Education and Health Culture, CHEI «Dnepropetrovsk Regional Institute of Postgraduate Teacher Education» (Ukraine, Dnipro), shabaeva34@ukr.net

New Ukrainian school: philosophical foundations of foundation

The article determines the relevance of the reform of the domestic system of education, taking into account the current tendencies of informatization and globalization of society. The purpose of the article is to reveal the philosophical foundations of the new Ukrainian school. According to the results of the study, it has been established that the philosophical foundations of the New Ukrainian School are the concept of non-violent communication (developed by M. Rosenberg), the axiological approach to education, and the idea of humanism. Non-violent communication is characterized by the avoidance of such types of communication, in which there is a sense of appreciation of the interlocutor, a sense of duty or guilt, criticism or demands (compulsory communication). The axiological approach to upbringing involves the formation of morality, human virtues, democracy, and is associated with the idea of humanism – the value attitude of man to man (the recognition of man of the highest value), respect for his rights and freedoms.

Keywords: *New Ukrainian school, concept of non-violent communication, axiological approach to education, idea of humanism.*

* * *